

Apuseni – Platoul Ghețari

Arhitectură tradițională unică în Europa

Acoperișurile din cetină puternic înclinate erau tipice pentru zonele înalte din Apuseni. Caracteristica aparte a acestora nu consta doar în aceea că acoperișul era realizat din straturi succesive de cetină și așchii, ci și în faptul că el era susținut de căpriori de molid recoltați cu o parte din rădăcină, pentru a dobândi o bază curbă. Se asigura astfel platforma pentru așezarea cetinei.

Cu mai bine de 30 de ani în urmă a fost construit pentru ultima oară un asemenea acoperiș din cetină pe platoul Ghețari. În vederea conservării tehnicii de acoperire susmenționate, în cadrul „Proiectului Apuseni” a fost renovată în luna mai 2002, în satul Ghețari, una dintre aceste construcții aparte. Etapele de lucru au fost studiate și filmate de specialiști.

Zilele 1 și 2:

Temelia se realizează din piatră neprelucrată. Bârnela pereților se fixează cu cuie tradiționale din lemn, confecționate manual. Lucrătorii bat cuiele cu profil pătrat în orificiile executate în prealabil cu sfredelul.

Ziua a 3-a:

Scheletul acoperișului se realizează cu căpriori curbați, care sunt înălțați într-o tehnică tradițională: de jos sunt împinși cu o „foarfecă” din lemn special construită, de sus sunt trasi de către meșteri cu o frânghie.

Ziua 4:

După consolidarea cornilor cu lețuri și fixarea streșinarelor care poartă cuie de lemn, șarpanta este finalizată, urmând să primească materialul învelitor.

Zilele 5-11:

O săptămână durează pregătirile pentru procurarea materialului învelitor. Munca de obținere a așchii, care pe vremuri constituiau un deșeu rămas în urma prelucrării lemnului (văsărit), a durat acum șapte zile. Crengile de molid și ienupăr necesare au fost aduse cu căruțele (16 încărcături).

După tăierea crengilor la lungimea adecvată, urmează fixarea în cuiele streșinarelor a stratului de ienupăr. Deasupra lui se așează primul strat de așchii, bine călcat, pentru a etanșa streșina acoperișului.

Urmează straturi succesive de crengi de molid și așchii, care alternează până la coama acoperișului, consolidată contra vânturilor puternice de o grindă transversală, susținută de țepuși încrucișate.

Zilele 12 și 13:

O echipă formată din 15 persoane a acoperit șura în numai două zile. Majoritatea meșterilor aveau peste 60 de ani, iar patru chiar peste 70 de ani. Ultimul acoperiș din cetină îl realizaseră în tinerețea lor. A fost poate ultima ocazie de a reconstitui și filma această tehnică de acoperit străveche, unică în Europa.

Echipa de constructori și coordonatorul lucrărilor, dr. Augustin Goia (în dreapta), de la Muzeul Etnografic al Transilvaniei din Cluj, în fața construcției definitive.